

บันทึกข้อความ

สำนักงานกระจายเสียงแพร่ภาพแห่งประเทศไทย
เลขที่รับ 1923
วันที่ 18 ส.ค. 58
เวลา 11.41

ส่วนราชการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ส่วนกระจายเสียงต่างประเทศ โทร. ๐๒-๒๗๗-๑๘๑๔
ที่ นร. ๐๒๐๗.๐๗/๕๗๕๕ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘
เรื่อง รายงานสรุปการประชุม RadioAsia 2015 ณ นครย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

๑) เรียน อปส. ผ่าน รปส. (นายจรรุญ ไชยศรี) และ ผอ.สปต.

เพื่อโปรดทราบ/สั่งการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
439904
วันที่ 26 ส.ค. 2558
เวลา 12.55

ความเดิม

อปส. ได้อนุมัติให้บุคลากร สวท. จำนวน ๒ คน ได้แก่ นางสาวกานดา โตชะสุข นักสื่อสารมวลชนชำนาญการพิเศษ สจต. และนางภรพรรณ เอี่ยมวุฒิ คีตศิลป์ชำนาญงาน สวท. เดินทางไปร่วมการประชุม RadioAsia 2015 ณ นครย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ข้อเท็จจริง

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ได้ร่วมกันจัดทำรายงานสรุปการประชุมฯ ซึ่งกล่าวถึงการดำเนินงานของวิทยุกระจายเสียงในประเทศต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงในงานวิทยุ อาทิ การส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ การปรับตัวของวิทยุในโลกปัจจุบัน การทำให้วิทยุเป็นมัลติมีเดีย การนำโซเชียลมีเดียมาใช้ในการดึงดูดผู้ฟังที่เป็นเยาวชน การเปลี่ยนผ่านไปสู่วิทยุดิจิทัล การปรับตัวเพื่อการแข่งขันกับสื่ออื่น ๆ และกิจกรรมระดับโลกที่วิทยุสามารถมีส่วนร่วมสนับสนุน รวมทั้งเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านวิทยุด้วย

ข้อพิจารณา

สวท. ขอนำเสนอรายงานดังกล่าวมาเพื่อโปรดทราบ และเห็นควรให้แจ้งเวียนรายงานนี้ทางอินเทอร์เน็ตเพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบทั่วกัน และนำไปใช้ประโยชน์ตามที่เห็นสมควรต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบรายงานสรุปการประชุมดังกล่าว และพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรด้วย จะขอขอบคุณยิ่ง

เรียน ผอ.สำนัก/กอง และหัวหน้าหน่วยงาน
เพื่อโปรดทราบ และใช้ประโยชน์ต่อไป

๑) - เห็นชอบ
- ดำเนินการตามเสนอ

(นางรัชวัลค์ สืบแย้ม)
ผอ.สวท.

(นางรัชวัลค์ สืบแย้ม)
ผอ.สวท.

(นายอภิรักษ์ จันทรังษี)
อปส.
๑๕ ก.ย. ๒๕๕๘

(นายจรรุญ ไชยศรี)
รปส.
๓๑ ส.ค. ๒๕๕๘

(นางอุษณีย์ ศรีรัตน)
ผอ.สปต.
๒๕ ส.ค. ๒๕๕๘

๑๗ ก.ย. ๒๕๕๘

ปส. (นายจรรุญ ไชยศรี) ๒๒๖๑
๑๕ ส.ค. ๒๕๕๘ ๓๑ ส.ค. ๒๕๕๘

อปส. (นายอภิรักษ์ จันทรังษี) ๕๑๐๒
๑ ก.ย. ๒๕๕๘

๑๖ ก.ย. ๕๘ ๑๖ ก.ย. ๕๘

รายงานสรุปการประชุม RadioAsia 2015

ระหว่างวันที่ 28 – 30 พฤษภาคม 2558

ณ นครย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ความเป็นมา

การประชุม RadioAsia เป็นกิจกรรมที่สหภาพวิทยุ-โทรทัศน์แห่งเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Broadcasting Union : ABU) จัดเป็นประจำทุกปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 (ค.ศ. 2006) เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของวิทยุกระจายเสียงในเอเชีย-แปซิฟิก การประชุมปีนี้เป็นการประชุมครั้งที่ 10 โดย Myanmar Radio and Television (MRTV) เป็นเจ้าภาพจัดงานระหว่างวันที่ 28 – 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ณ โรงแรม Sule Shangrila นครย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

หัวข้อหลัก (theme) ของการประชุมปีนี้ คือ Creative Power of Radio (พลังสร้างสรรค์ของวิทยุกระจายเสียง) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่จะนำมาซึ่งอำนาจความคิดสร้างสรรค์ของวิทยุและวิธีการที่จะช่วยเพิ่มพูนความสำคัญและควมมีประสิทธิภาพของวิทยุในปีที่จะมาถึงนี้

กปส. ซึ่งเป็นสมาชิก ABU ตั้งแต่สหภาพแห่งนี้เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2504 โดยใช้ชื่อในการเป็นสมาชิกว่า National Broadcasting Services of Thailand (NBT) และเป็นสมาชิก ABU ประเภท Full Membership และได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมกิจกรรมกับ ABU ทั้งด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มาโดยตลอด

สำหรับผู้แทน กปส. ที่เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้มีจำนวน 2 คน ได้แก่

1. นางสาวกานดา โตชะสุข นักสื่อสารมวลชนชำนาญการพิเศษ สจต.สวท.
2. นางภรพรรณ เอี่ยมวุฒิ คีตศิลป์ชำนาญงาน สวศ. สวท.

สาระสำคัญของการประชุม

ในการเดินทางไปครั้งนี้ ผู้แทน กปส. ได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 หัวข้อ และการประชุมทางวิชาการอีก 6 หัวข้อ ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อ Unlocking your Creativity (การปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์)

ความคิดสร้างสรรค์ได้มาจากจินตนาการ จากความสัมพันธ์ และจากหลายสิ่งหลายอย่าง ผู้ทำหน้าที่บรรณาธิการข่าวไม่ควรอย่างยิ่งที่จะปฏิเสธความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว แต่ควรจะรับฟังทุกความเห็นที่เสนอมาร่วมสำหรับผู้สื่อข่าวที่ดีควรเป็นคนช่างสังเกต ใช้ตาหูฟังให้รอบด้าน และไม่ควรพึ่งข่าวจากหนังสือพิมพ์มากเกินไป

ผู้เข้าร่วมประชุมจากอินโดนีเซียซึ่งนับถือศาสนาอิสลามได้กล่าวถึงประสบการณ์จริงของตนเองเมื่อได้เดินทางมาถึงประเทศเมียนมาว่า ความขัดแย้งระหว่างศาสนาในเมียนมามีได้เป็นอย่างดีที่เคยได้ยินมา ชาวเมียนมาได้ปฏิบัติต่อเขาอย่างดี แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ประจำห้องอาหารของโรงแรมก็ได้ให้ความเอาใจใส่โดยแนะนำเขาการเลือกอาหารที่จัดสำหรับคนมุสลิมเท่านั้น

ทั้งนี้ การที่บุคคลขาดความคิดสร้างสรรค์มีหลายสาเหตุเช่น เกรงจะถูกปฏิเสธ หรือถูกหัวเราะเยาะทำให้ขาดความเชื่อมั่น หรือบางครั้งก็มีปัญหาในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หรือมีการกำหนดแนวคิดไว้แล้ว

ทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติ แต่บางครั้งตัวบุคคลเองก็ขาดความสนใจ ไม่มีเวลา มีการกิจมากเกินไป หรือขาดงบประมาณ

สำหรับการประชุมระดมสมองเพื่อให้ได้ความคิดสร้างสรรค์นั้น ควรต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน และต้องมีผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกการประชุม (facilitator) เพื่อบริหารจัดการมิให้ใครคนใดคนหนึ่งพูดอยู่คนเดียวตลอดเวลา สำหรับคำพูดที่ผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกไม่ควรใช้ได้แก่ คำว่า “ไม่” หรือ “แต่” และไม่ควรมีการทะเลาะถกเถียงในประเด็นความคิด แต่คำที่ควรพูดคือคำว่า “และ” เพื่อสร้างเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อ Developing your on and off Talent (การพัฒนาพรสวรรค์)

ในสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงจะมีบุคลากรปฏิบัติงานในตำแหน่งหลัก ๆ 7 ตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ดำเนินรายการ (presenter) ผู้ผลิตรายการ (audio producer) ช่างเทคนิค (technician / engineer) ผู้สื่อข่าว (journalist) เจ้าหน้าที่วิจัย (researcher) ผู้ควบคุมรายการ (program director) และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด ซึ่งผู้ปฏิบัติงานในแต่ละด้านจะมีบุคลิกภาพต่างกัน ดังนั้นวิธีการประสานงานกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ จึงแตกต่างกันออกไป อาทิ ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้ที่มีน้ำเสียงดี มีไหวพริบ ฉลาดเฉลียว มีอารมณ์ขัน มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความโดดเด่นเฉพาะตัว กระฉับกระเฉง เป็นคนที่ดี มีเพื่อนฝูง มีความน่าประทับใจ มีความรอบรู้ เป็นมิตร และที่สำคัญอย่างยิ่งคือมีบุคลิกความเป็นผู้นำ ลักษณะนิสัยเหล่านี้เป็นประโยชน์มากในการดึงดูดความสนใจจากผู้ฟัง ในทางกลับกันจะเห็นได้ว่าช่างเทคนิคมีบุคลิกตรงข้ามกับผู้ดำเนินรายการ คือมีบุคลิกที่เงียบ ในการประสานงานกับฝ่ายเทคนิคไม่ควรสื่อสารด้วยคำพูดที่ให้อำนาจว่า “ได้” หรือ “ไม่ได้” แต่ควรเป็นการขอร้องให้ช่วยดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งแทน

สำหรับบุคลิกภาพของผู้ผลิตรายการ (producer) จะเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดเฉลียว สามารถคิดในแนวขัดแย้ง มีความเคร่งขรึม ชอบทำงานโดยไม่ต้องการให้ใครมาแทรกหรือรบกวน ในขณะที่ผู้สื่อข่าวจะมีบุคลิกเป็นคนรอบรู้ มีอัตราสูง มีความเด็ดเดี่ยว ชอบตั้งคำถาม มีการตัดสินใจ สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ดี มีความกระฉับกระเฉง และแม่นยำ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาดจะเป็นคนที่มีความใจเย็น สุขุมแน่วแน่จะได้รับคำตอบปฏิเสธจากลูกค้า ก็สามารถเผชิญหน้ากับคำปฏิเสธได้ ส่วนเจ้าหน้าที่วิจัยมักจะเป็นคนที่ค่อนข้างเงียบและสุขุม

3. พิธีเปิดการประชุม RadioAsia 2015

Mr. U Ye Htut รัฐมนตรีว่าการกระทรวงข่าวสาร และการกระจายเสียงและแพร่ภาพของเมียนมาได้ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการประชุม โดยได้กล่าวถึงการที่รัฐบาลเมียนมาได้คลายความเข้มงวดต่อสื่อสารมวลชนในเมียนมา มีการอนุญาตให้บริษัทเอกชนตั้งสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงได้ ซึ่งวิทยุกระจายเสียงยังคงมีบทบาทสำคัญในประเทศนี้

Mr. Javad Mottaghi เลขาธิการ ABU ได้กล่าวถึงความร่วมมือกับเมียนมาซึ่งมีมานานตั้งแต่สมัยที่เขาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันพัฒนากิจการวิทยุ-โทรทัศน์แห่งเอเชีย-แปซิฟิก (Asia – Pacific Institute for Broadcasting Development หรือ AIBD) ทั้งนี้เมียนมาเคยส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยปฏิบัติงานที่สำนักงาน ABU ในกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ Mr. Javad ได้กล่าวเชิญชวนผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านไปร่วมงาน Radio Song Festival ซึ่งจะมีในวันถัดไป และได้กล่าวขอบคุณ Mr. U Ye Htut ที่ได้มาเป็นประธานเปิดงาน รวมทั้งขอบคุณสมาชิก ABU และพันธมิตรที่มาร่วมการประชุมครั้งนี้

4. การบรรยายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวิทยุกระจายเสียง (Industrial Session)

Mr. Simon Spanswick ประธานบริหารของสมาคมกระจายเสียงนานาชาติ (Association for International Broadcasting หรือ AIB) ได้กล่าวแนะนำองค์กรของเขา คือ AIB ซึ่งมีสมาชิกประกอบด้วยองค์กรวิทยุกระจายเสียงต่าง ๆ ในยุโรป เขาได้กล่าวถึงความแตกต่างของวิทยุ 2 ประเภท คือ วิทยุที่ดำเนินกิจการในเชิงพาณิชย์ ซึ่งจะเน้นการนำเสนอเพลง สำหรับวิทยุที่เป็นสื่อสาธารณะจะเน้นการนำเสนอข่าว Mr. Spanswick ให้ความเห็นว่า วิทยุยังคงมีความสำคัญต่อสังคม โดยได้ยกตัวอย่างประเทศอังกฤษ ซึ่งชาวอังกฤษร้อยละ 47 ยังคงฟังวิทยุทุกสัปดาห์

Ms. Joan Warner ประธานบริหารของ Commercial Radio Australia หรือ CRA และดำรงตำแหน่งรองประธานของ World DMB Forum ด้วยได้กล่าวถึง Hybrid Radio ซึ่งเป็นวิทยุกระจายเสียงรูปแบบใหม่ เป็นการผสมผสานระหว่างวิทยุกระจายเสียงและอินเทอร์เน็ต สามารถรับฟังได้หลายช่องทาง รวมถึงการรับฟังจากอินเทอร์เน็ตผ่านมือถือ ทำให้สามารถเข้าถึงผู้ฟังได้จำนวนมาก การติดต่อขอสัมภาษณ์แหล่งข่าวทำได้ง่าย โดยแหล่งข่าวจะยินดีให้สัมภาษณ์เนื่องจากเห็นว่าข้อมูลสามารถเข้าถึงประชาชนโดยตรง สำหรับผู้ฟังที่ชื่นชอบเพลงก็สามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปินที่กำลังได้รับความนิยม นอกจากนี้ Hybrid Radio ซึ่งสามารถรับฟังได้ในรถยนต์ยังมีประโยชน์ในการเตือนภัยพิบัติด้วย

5. การบรรยายหัวข้อพลังความคิดสร้างสรรค์ของวิทยุกระจายเสียง (Creative Power of Radio)

ความคิดสร้างสรรค์ต้องมาจากทุกระดับในองค์กร และเป็นความคิดสร้างสรรค์ทั้งในด้านการบริหารจัดการ และการผลิตเนื้อหา Dr. Ovidiu Miculescu ประธานบริหารของ Radio Romania (ROR) จากประเทศโรมาเนียได้กล่าวถึงสถานีวิทยุกระจายเสียง ROR ว่าเป็นวิทยุกระจายเสียงเพื่อสาธารณะ ซึ่งมีส่วนส่งเสริมและรักษาภาษาโรมาเนียไว้โดยการใช้อย่างถูกต้องในการจัดรายการ ซึ่งนับเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้สถานีวิทยุ ROR ยังมีรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ซึ่งช่วยรักษาคัมภีร์และส่งเสริมประวัติศาสตร์ของชาติไม่ให้เลือนหาย ROR มีส่วนส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นเสมือนศูนย์วัฒนธรรมผ่านสื่อออนไลน์ เนื่องจาก ROR ได้ใช้โซเชียลมีเดียในการเผยแพร่ข้อมูล ทั้ง เฟซบุ๊ก ยูทูบ หรือทวิตเตอร์ ยิ่งไปกว่านั้น ROR ยังได้จัดแสดงดนตรีตามโรงเรียนต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมของประเทศ และสามารถเข้าถึงกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ และมีการทำวิจัยเพื่อให้การดำเนินงานของ ROR เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์

Ms. Yoko Satake ตำแหน่ง Managing Producer จาก NHK ประเทศญี่ปุ่นกล่าวว่า วิทยุกระจายเสียงมีภารกิจที่จะต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ โดยได้กล่าวถึงการใช้ละครวิทยุ (Radio drama) เป็นสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และได้ยกตัวอย่างการผลิตละครวิทยุเรื่องหนึ่งของ NHK เมื่อปีที่ผ่านมา เป็นละครที่สร้างขึ้นในโอกาสครบรอบความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างญี่ปุ่นกับเมียนมา ละครวิทยุเรื่องนี้ชื่อว่า “Thwe (The Bond of Blood)” เนื้อหากล่าวถึงสตรีญี่ปุ่นคนหนึ่งซึ่งเดินทางไปเมียนมาเพื่อตามหาพี่ชายต่างมารดา โดยนักแสดงส่วนหนึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุ-โทรทัศน์เมียนมา (MRTV) ละครวิทยุเรื่องนี้สามารถรับฟังได้ทางวิทยุคลื่นสั้นและอินเทอร์เน็ต ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิทยุกระจายเสียงสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ฟังได้

Ms. Fiona Ledger ตำแหน่ง Executive Editor Drama จาก BBC Media Action's ซึ่งมีสำนักงานอยู่ในประเทศเมียนมาได้กล่าวถึงรูปแบบที่แตกต่างของละครวิทยุ โดยได้เล่าถึงอดีตว่าได้เคยทำละครวิทยุที่ BBC และในตอนนี้ได้มาช่วยเมียนมาในการผลิตละคร ซึ่งเธอกำลังว่าการทำละครต้องมีการทำวิจัยก่อนเพื่อให้สามารถผลิตเนื้อหาได้ตรงกับความต้องการของผู้ฟัง มีการใช้ดนตรีในละครเพื่อการเชื่อมโยง

6. การบรรยายหัวข้อ การเปลี่ยนผ่านจากวิทยุกระจายเสียงไปเป็นมัลติมีเดีย : ความสำคัญของเนื้อหา (Transforming Radio into Multimedia Player: Content)

Ms. Niken Widiastuti ประธานของ Radio Republik Indonesia (RRI) จากอินโดนีเซีย ได้กล่าวถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ตในอินโดนีเซีย โดยเฟซบุ๊กได้รับความนิยมสูงสุด เธอได้กล่าวถึงสถานีวิทยุ RRI ว่ามีการออกอากาศถึง 88 สถานี รวมทั้งมี RRI International ซึ่งกระจายเสียงไปยังต่างประเทศด้วย ผู้ฟังสามารถรับฟัง RRI ผ่านโทรศัพท์มือถือได้ และรายการ “Be Young” เป็นรายการที่ได้รับความนิยมมากในกลุ่มคนหนุ่มสาวของอินโดนีเซีย นอกจากนี้ RRI ยังส่งเสริมให้มีผู้สื่อข่าวพลเมือง (Citizen Journalist หรือ CJ) เพื่อสนับสนุนงานข่าวของ RRI อีกด้วย สรุปได้ว่าการปรับตัวจากวิทยุไปสู่การเป็น Multi Media ทำให้ RRI ยังคงได้รับความนิยมอยู่จนถึงปัจจุบัน

Mr. Mick Slatter ผู้อำนวยการขององค์กร Beyond Broadcasting จากอังกฤษได้กล่าวถึงกุญแจสำคัญอันหนึ่งของงานด้านข่าว คือ ความอยากรู้อยากเห็น (curiosity) โดยผู้สื่อข่าวจะต้องเป็นคนที่มีความอยากรู้อยากเห็น จึงจะทำงานได้ดี สำหรับ Mr. Steve Ahern ตำแหน่ง CEO ของสำนักกระจายเสียงและสื่อนานาชาติ (International Media & Broadcasting Academy) ได้กล่าวถึงวิทยุกระจายเสียงที่จะอยู่รอดได้ในอนาคตว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงนั้น ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ให้ผู้ฟังสามารถดาวน์โหลดได้

Hla Yin Aye ผู้จัดการทั่วไปของ Mandalay FM & Pyinsawadi FM ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มธุรกิจสื่อสารมวลชน Forever Group ประเทศเมียนมา ได้กล่าวถึงการรับฟังวิทยุในเมียนมาว่า ชาวเมียนมา 19 ล้านคนทั้งในเมืองและชนบทรับฟังวิทยุ โดยวิทยุกระจายเสียงระบบ FM ในเมียนมาจะเน้นการนำเสนอเพลงเป็นหลัก สำหรับ Mandalay FM ได้มีการจัดรายการรูปแบบใหม่เป็นวิทยุจราจรแห่งแรกของเมียนมา คือ การรายงานการจราจรในนครย่างกุ้ง และเมืองมัณฑะเลย์ เปิดโอกาสให้คนขับรถแท็กซี่เป็นผู้รายงานเข้ามายังสถานี ทั้งนี้เขามีความเห็นว่าการวิทยุต้องให้ความบันเทิงอย่างมีสาระแก่ผู้ฟังจึงจะอยู่รอดได้

7. การบรรยายหัวข้อ การดำเนินกิจการวิทยุดิจิทัลในเอเชีย-แปซิฟิก: เรื่องราวแห่งความสำเร็จและสิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไป (Implementation of Digital Radio in the Asia-Pacific: Success Stories and On-going Breakthroughs)

Min Min เจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายเทคนิคของ Shwe Than Lwin Media ซึ่งเป็นเจ้าของสถานีวิทยุ Schwe FM ในประเทศเมียนมา ได้กล่าวถึงวิทยุดิจิทัลว่ามี 2 ระบบ คือ DRM+ และ DAB+ เขาได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการดำเนินการสถานีวิทยุ Schwe FM ว่า เพื่อให้ความบันเทิง ให้ข้อมูลข่าวสาร และให้การศึกษา สำหรับ Ms. Joan Warner ประธานของกลุ่มวิทยุเชิงพาณิชย์ (Commercial Radio Australia) จากประเทศออสเตรเลีย และมีตำแหน่งเป็นประธานของ World DMB ภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิกด้วย ได้กล่าวถึงวิทยุดิจิทัล ระบบ DAB+ ซึ่งใช้อยู่ในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งการรับฟังวิทยุทั่วไปจะได้รับเสียงบ่นจากผู้ฟังยาวจนว่าเปลี่ยนแบตเตอรี่ ซึ่งตรงกันข้ามกับการรับฟังวิทยุดิจิทัล DAB+ ซึ่งไม่เปลี่ยนแบตเตอรี่ในการรับฟัง

นางสาวสุกัญญา กลางณรงค์ ผู้แทนจากคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กสทช.) ได้กล่าวถึงการออกใบอนุญาตให้ดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยมีวิทยุชุมชนมากถึง 546 สถานี วิทยุเพื่อกิจการสาธารณะจำนวน 1,089 สถานี และวิทยุเชิงพาณิชย์อีก 4,025 สถานี โดยการเปลี่ยนไปเป็นวิทยุดิจิทัลในประเทศไทยจะต้องมีการทำประชาพิจารณ์ก่อน

Mr. Peter Streader ผู้จัดการภาคพื้นโอเชเนียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของ Ampegon AG จากออสเตรเลียได้กล่าวถึงวิทยุดิจิทัลระบบ DRM ว่าสามารถใช้ประโยชน์ได้ในการเตือนภัยฉุกเฉิน และตลาด DRM ที่ใหญ่ที่สุดในขณะนี้คือประเทศอินเดีย นอกจากนี้เขายังได้กล่าวถึงวิทยุคลื่นสั้นว่ายังคงเป็นสื่อที่มีประโยชน์อยู่

8. การบรรยายหัวข้อ กรณีศึกษา: การครองความเป็นผู้นำในตลาดแห่งการแข่งขัน (Case Studies: Leading the Way in Competitive Markets)

Mr. Hassan Salleh ผู้ช่วยรองประธานฝ่ายรายการกลุ่มภาษามลายู ของ MediaCorp ประเทศสิงคโปร์ได้ยกกรณีตัวอย่างที่สถานีวิทยุของ MediaCorp จัดประกวดร้องเพลงภาษามลายูชิงรางวัล Anugerah Planet Muzik (APM) ทำให้มีผู้สนใจรับฟังคลื่นของ MediaCorp มากขึ้น เพลงภาษามลายูและศิลปินได้เป็นที่รู้จักของผู้ฟังมากขึ้น และเกิดเครือข่ายร่วมระหว่างศิลปินจากมาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย มีการมอบรางวัลประจำปี ซึ่งนอกจากศิลปินมืออาชีพและผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีแล้ว ยังมีศิลปินหน้าใหม่มาร่วมงานอีกด้วย ยิ่งกว่านั้นการแสดงภายในงานได้รับความร่วมมือจากศิลปินจากประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซียด้วย งานนี้จึงเป็นงานที่ยิ่งใหญ่คล้ายกับงานแกรมมี่ในแบบของสิงคโปร์อีกด้วย ผู้ชมงาน APM ในแต่ละปีสามารถติดตามการถ่ายทอดสดผ่านทั้งคลื่นวิทยุ โทรทัศน์ และช่องทางออนไลน์ต่างๆ ทำให้งาน APM ได้รับความนิยมอย่างมากในทั้ง 3 ประเทศ และการจัดงานครั้งต่อไปจะจัดในวันที่ 23 ตุลาคม 2558 นี้

Mr. Zeyar ผู้อำนวยการฝ่ายกระจายเสียงของสถานีวิทยุ-โทรทัศน์แห่งเมียนมา (Myanmar Radio and Television หรือ MRTV) ได้กล่าวถึงอุตสาหกรรมวิทยุกระจายเสียงในประเทศเมียนมาว่า สถานีวิทยุส่วนใหญ่ในประเทศนี้มุ่งเน้นไปที่รายการบันเทิงและรายการด้านการศึกษา โดยสถานีวิทยุของรัฐบาลมี 2 แห่งด้วยกัน คือ ทาซิน เอฟเอ็ม และ ซิตี เอฟเอ็ม นอกจากนี้ยังมีสถานีวิทยุเอกชนจำนวน 6 สถานี สถานีที่ก่อตั้งมานานที่สุดตั้งแต่ปี 2551 คือ มัณฑะเลย์ เอฟเอ็ม และสถานีเอกชนล่าสุดคือ เอฟเอ็ม บาแกน ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี 2553

สื่อวิทยุซึ่งได้รับความนิยมเป็นลำดับที่ 3 ในเมียนมา รองจากโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต มีบทบาทในการกระจายข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนในพื้นที่ชนบท อย่างไรก็ตามในพื้นที่เหล่านั้นมีภาษาท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป จากสถิติชี้ให้เห็นว่าในแต่ละวันประชาชนเมียนมาฟังวิทยุเป็นจำนวนร้อยละ 44.1 เพิ่มขึ้นจาก 3 ปีที่แล้วร้อยละ 3.3 แต่อย่างไรก็ตามโทรทัศน์ก็ยังเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมมากที่สุดด้วยจำนวนผู้ชมร้อยละ 66 ในแต่ละวัน จำนวนผู้ฟังวิทยุในเมืองหลวงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.8 เป็น 34.6 เนื่องจากประชาชนมีรถยนต์มากขึ้นและรับฟังวิทยุไปด้วยในระหว่างขับรถ ในขณะที่ผู้ฟังอีกกลุ่มหนึ่งรับฟังวิทยุผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทั้งนี้ผู้ฟังกลุ่มใหญ่ที่สุดของสื่อวิทยุมีอายุ 50 ปีขึ้นไป

ในพื้นที่ชนบท คลื่นวิทยุที่ได้รับความนิยมมากที่สุดได้แก่ คลื่นชเว เอฟเอ็ม ในขณะเดียวกัน สถานีวิทยุของต่างประเทศที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ บีบีซี โดยมีกลุ่มผู้ฟังอายุ 50 ปีขึ้นไป สำหรับสถานีวิทยุ MRTV ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ถือเป็นแหล่งข่าวและแหล่งข้อมูลหลักที่จะกระจายข่าวสารไปสู่ชนบท ที่ซึ่งผู้ฟังมีตัวเลือกรับสื่อไม่มากนักและไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต สำหรับผู้ฟังในเมืองหลวงสามารถรับสัญญาณวิทยุได้มากกว่าพื้นที่ห่างไกล ดังนั้นการฟังวิทยุแต่ละคลื่นในแต่ละวันจึงค่อนข้างใกล้เคียงกัน ต่างจากชนบทที่จะฟังเฉพาะคลื่นที่ส่งสัญญาณไปถึงเท่านั้น

Mr. Martin Corben เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมด้านสื่อและวิทยุกระจายเสียงจากประเทศออสเตรเลียได้เล่าถึงประสบการณ์ในการส่งกระจายเสียงไปยังพื้นที่ชนบทที่ห่างไกลของออสเตรเลีย เพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศที่เข้าร่วมประชุมได้นำไปปรับใช้กับประเทศของตัวเอง เขาเล่าว่าพื้นที่ชนบทในออสเตรเลียมีจำนวนประชากรที่ต่ำมาก และยังเข้าถึงสื่อได้ในปริมาณจำกัด ดังนั้นข่าวสารและความบันเทิงจึงยังไม่ทั่วถึง ยิ่งไป

กว่านั้นสื่อไม่ได้ให้ความสนใจที่จะรายงานข่าวเกี่ยวกับพื้นที่เหล่านั้น นอกเสียจากว่าจะเป็นหัวข้อที่สำคัญมาก เช่น ข่าวสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับเหมืองแร่ต่าง ๆ เป็นต้น ประชากรในชนบทของออสเตรเลียอยู่ห่างไกลผู้คนจึงแบ่งเป็นชุมชนท้องถิ่นเล็ก ๆ มากมาย อย่างไรก็ตามสถานีวิทยุพยายามที่จะส่งสัญญาณให้ครอบคลุมพื้นที่เหล่านี้ โดยที่สถานีหนึ่ง ๆ จะมีเครือข่ายท้องถิ่นไปตามชุมชนต่าง ๆ โดยอาจมีสถานีวิทยุ 1 หรือ 2 แห่งที่ส่งสัญญาณรายการวิทยุจำนวน 2 - 4 ชั่วโมงต่อวันไปยังสถานีวิทยุท้องถิ่นเหล่านั้น การเปิดเพลงเป็นสิ่งที่กระทำได้ง่ายที่สุดในการจัดรายการวิทยุ ดังนั้นสิ่งที่ท้าทายก็คือการเพิ่มรายการที่มีการให้สาระมากกว่าเปิดเพลงไปยังสถานีวิทยุท้องถิ่น และนั่นเป็นสิ่งที่ประเทศออสเตรเลียกำลังพยายามทำอยู่

บุคลากรของสถานีวิทยุในพื้นที่ชนบทจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนในการเป็นผู้ประกาศ การสัมภาษณ์ การอัดเสียงและการตัดต่อ การจัดการเนื้อหาในรายการ การเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่น และการวางแผนกลยุทธ์ในด้านโฆษณาและรายได้ ผลลัพธ์จากการฝึกฝนคือ บุคลากรจะมีความสามารถในงานวิทยุเพิ่มขึ้น ความรู้สึกถูกตัดขาดจากเมืองใหญ่ของบุคลากรจะลดลง เพราะพวกเขามีการติดต่อกับเครือข่าย บุคลากรจะมีความภูมิใจในสิ่งที่ทำเนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นของพวกเขาเอง และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การฝึกฝนนี้จะทำให้ประชากรในท้องถิ่นมีเส้นทางการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นและเป็นการลดปัญหาการว่างงานในชนบท

Mr. Martin Corben กล่าวว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึงเกี่ยวกับสถานีวิทยุในชนบท ได้แก่ ในชุมชนชนบทวิทยุคือจุดศูนย์กลางของความสามารถต่าง ๆ มีการแข่งขันจากสื่อสมัยใหม่ต่าง ๆ เช่น ไซแพด มีการจ้างงานเกิดขึ้นแต่ไม่มากนัก และมีการสนับสนุนเงินทุนที่จำกัด

Ms. Cheri Mangrai ที่ปรึกษาด้านสื่อของ Australian Broadcasting Corporation International Development หรือ ABU-ID จากประเทศออสเตรเลีย ได้บรรยายถึงการพัฒนา และการดำเนินงานวิทยุชุมชน ทั้งนี้ในออสเตรเลียมีผู้รับฟังวิทยุชุมชนเกือบ 5 ล้านคน ผู้ฟังที่จะสามารถรับฟังวิทยุชุมชนมีจำนวนจำกัด เนื่องจากวิทยุชุมชนดำเนินการในระดับหมู่บ้าน และดำเนินการโดยคนในชุมชนนั้น ๆ ที่มีความสนใจในชุมชนของตัวเอง วิทยุชุมชนมีหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่คนในชุมชน หัวข้อของรายการอาจจะเกี่ยวกับการบริการทางการศึกษา คนพื้นเมือง ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม วิทยุชุมชนยังเป็นแหล่งการเรียนรู้ของคนพิการและด้อยโอกาสอีกด้วย สิ่งสำคัญที่สุดในการตั้งวิทยุชุมชนในออสเตรเลียคือจะต้องมีใบอนุญาต ซึ่งหมายความว่าวิทยุชุมชนจะสามารถดำเนินการได้เป็นเวลา 5 ปี และเมื่อใบอนุญาตจะสิ้นสุดลงจะต้องมีการเสนอขอต่อใบอนุญาตใหม่ ซึ่งการต่อใบอนุญาตมีข้อบังคับที่เข้มงวดมาก และจะพิจารณาจากขีดความสามารถที่วิทยุชุมชนนั้นสามารถมอบให้แก่ชุมชนได้ วิทยุชุมชนจะต้องส่งรายงานประจำปีให้ตรวจสอบ โดยสรุปแล้วผู้ฟังวิทยุชุมชนก็คือสมาชิกในชุมชนนั้น ผู้ดำเนินการส่วนใหญ่จะเป็นอาสาสมัครที่ต้องการช่วยเหลือชุมชน การเป็นเจ้าของ และการควบคุมวิทยุชุมชนนั้นจะดำเนินการผ่านส่วนราชการของชุมชนนั้นๆ

Ms. Thida Swe ผู้อำนวยการสถานีวิทยุ Padamyar FM ซึ่งอยู่ภายใต้สถานีวิทยุ-โทรทัศน์แห่งเมียนมา (Myanmar Radio and Television) ได้เล่าถึงความเป็นมาของวิทยุกระจายเสียงในเมียนมาว่า เริ่มมีการดำเนินการในปี พ.ศ. 2480 และเมื่อปี 2482 ได้หยุดการกระจายเสียงเนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาในปี 2488 ได้กลับมาเริ่มส่งกระจายเสียงใหม่อีกครั้งในนามของสถานีวิทยุอย่างกุ่ม สำหรับสถานีวิทยุ Padamyar FM ก่อตั้งเมื่อปี 2552 โดยอยู่ภายใต้สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งเมียนมา ซึ่งกำกับดูแลโดยรัฐบาล

ในเมียนมายังมีสถานีวิทยุอีก 6 คลื่นที่บริหารโดยเอกชน คลื่นวิทยุเอฟเอ็มในเมียนมาก่อตั้งขึ้นตามจุดประสงค์เพื่อเสนอข่าวสารข้อมูลและความบันเทิงสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง เพื่อตอบรับกับการแผ่อิทธิพลจากสื่อของต่างประเทศ เพื่อรักษาระดับของสื่อในเมียนมาให้เทียบเท่ากับประเทศอื่น โดยรวมแล้วคลื่นวิทยุในเมียนมาจะครอบคลุมพื้นที่ภาคกลางของประเทศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งคลื่นเซอร์ เอฟเอ็ม และทาซิน เอฟเอ็ม สามารถแผ่คลื่นความถี่ได้ครอบคลุมที่สุด

กฎหมายการออกอากาศในเมียนมาต้องอยู่ภายใต้การพิจารณาของรัฐสภา และในขณะนี้ผู้ที่ควบคุมดูแลการกระจายเสียง คือ Broadcasting Governing Body หรือ BGB ซึ่งก่อตั้งเมื่อเดือนมกราคม 2556

Ms. Thida Swe ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคลื่น Padamyar FM ว่าเริ่มออกอากาศในปี 2552 และได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สถานีหลักของคลื่นตั้งอยู่ที่นครย่างกุ้งโดยมีสถานีเครือข่ายอีก 15 สถานีทั่วประเทศเมียนมา และขณะนี้กำลังตั้งสถานีเครือข่ายเพิ่มอีก 3 สถานี วัตถุประสงค์ของคลื่น Padamyar FM คือ การก้าวเป็นคลื่นที่ได้รับความนิยมสูงสุดในเมียนมา โดยจะมอบเพลง ความบันเทิง และการศึกษาแก่ผู้ฟังทุกประเภท

ในปัจจุบัน Padamyar FM นำเสนอความบันเทิงร้อยละ 67 ข่าวร้อยละ 10 และที่เหลือจะเป็นเรื่องอื่นๆ โดยมีจำนวนผู้ฟังมากกว่า 14 ล้านคน คลื่นนี้นำเสนอข่าวในและต่างประเทศที่รวดเร็วทันด่วนต่อสถานการณ์ และมีบทสัมภาษณ์จากบุคคลมีชื่อเสียงต่างๆ Ms. Thida Swe กล่าวว่าข่าวในประเทศต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง เพราะข่าวเหล่านี้จะเป็นที่สนใจของผู้สนับสนุนที่จะลงทุนในคลื่นวิทยุ นอกจากนี้ก็เป็นข่าวทั่วไป เช่น ข่าวเกี่ยวกับนักแสดง ศิลปิน หรือรายการทอล์คโชว์ รายการวิทยุที่ดึงดูดความสนใจจากผู้สนับสนุนได้ดีคือรายการที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และต้องมีเนื้อหาที่สมดุลกันในหนึ่งรายการ อย่างไรก็ตามเมื่อเนื้อหาที่น่าสนใจแล้วนั้น ผู้ร่วมรายการก็ต้องมีความน่าสนใจด้วยเช่นกัน ทางรายการควรเชิญนักแสดงหรือนักร้องที่มีชื่อเสียงมาเป็นจุดขายของรายการเพื่อเป็นการดึงดูดผู้ฟังด้วย

การจัดสรรเวลาในรายการ 1 ชั่วโมงของคลื่น Padamyar FM จะแบ่งเป็น 5 ส่วนย่อย ได้แก่ เพลง 34 นาที สารความรู้ช่วงละ 5 นาที จำนวน 2 ช่วง สารความรู้ช่วงละ 3 นาทีจำนวน 2 ช่วง โฆษณา 8 นาที จึงเกิดเปิดปิดรายการ 2 นาที รวมทั้งหมดเป็น 60 นาที หลักการจัดสรรเวลาต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของการพูดและการเปิดเพลงเพื่อให้ผู้ฟังพึงพอใจ จัดรายการที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังในช่วงเวลาที่เหมาะสม ทุกชั่วโมงของการออกอากาศจะต้องมีความหมายและมีประโยชน์แก่ผู้ฟัง และรายการวิทยุควรมีการออกอากาศซ้ำเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟังเข้าถึงได้มากที่สุด ระยะเวลาของแต่ละรายการ อาจเป็น 5, 10, 15 หรือ 25 นาที ขึ้นอยู่กับประเภทของรายการนั้นๆ และการผลิตรายการยังต้องคำนึงถึงผู้ฟังและผู้สนับสนุนให้เท่าๆกันอีกด้วย

นอกจากเวลาที่คลื่น Padamyar FM จัดสรรอย่างลงตัวแล้ว ทางคลื่นยังต้องจัดสรรเงินทุนที่ได้รับสนับสนุนอีกเช่นกัน โดยทางคลื่นได้รับรายได้จากหลายช่องทาง เช่น ค่าโฆษณาในเวลาออกอากาศ การจัดพิธีกรในงานต่าง ๆ การพากย์ละครหรือภาพยนตร์ และการให้บริการบันทึกเสียง ในขณะนี้แต่ละเดือนเวลาโฆษณาของคลื่นนั้นได้ขายไปแล้วเป็นจำนวนร้อยละ 80 เหลือเพียงร้อยละ 20 เท่านั้นที่ยังว่างอยู่ ซึ่งจำนวนนี้ต่างจากปี 2554 โดยสิ้นเชิง ผลิตภัณฑ์ที่ซื้อเวลาโฆษณามากที่สุดได้แก่ เครื่องอุปโภคบริโภค

Ms. Deena Saeed หัวหน้าฝ่ายความร่วมมือกับพันธมิตรจาก Radio Everyone ได้บรรยายเกี่ยวกับโครงการจัดงาน “ 7 วัน 7 พันล้านคนกับการสร้างสถานีวิทยุชั่วคราวที่ใหญ่ที่สุดในโลก ” งานนี้จะจัดโดยองค์การสหประชาชาติและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายใต้สหประชาชาติ เช่น UNDP และ UN Foundation กำหนดจัดงานคือวันที่ 25 และ 26 พฤศจิกายนปีนี้ โดยจะมีการจัดคอนเสิร์ตทั่วโลก เทศกาลนี้จะมีเป็นเวลา 7 วัน ผู้ที่ดูแลเทศกาลนี้คือ คริส มาร์ติน จากวง Coldplay นอกจากนี้ยังจะมีการฉายภาพยนตร์สั้นจากประเทศต่าง ๆ มากมาย เช่น อินเดีย จีน สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และสหราชอาณาจักร เป็นต้น หน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัดงานนี้ คือ วิกิพีเดีย ซึ่งจะแปลรายละเอียดของงานนี้เป็นภาษาต่างๆมากกว่า 200 ภาษา ในขณะนี้ทางคณะผู้จัดงานกำลังติดต่อขอความร่วมมือจาก Facebook และ Google สำหรับงานนี้

Ms. Deena Saeed กล่าวว่าวิทยุจะมีส่วนสำคัญในการประชาสัมพันธ์ให้กับโครงการนี้ เนื่องจากวิทยุสามารถเข้าถึงประชาชนได้เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้คณะทำงานจะร่วมกับองค์กรและหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำข้อมูลมาเผยแพร่ทางวิทยุ โดยมีการสร้างสรรค์ให้น่าสนใจก่อนนำเสนอไปยังผู้ฟัง

9. การบรรยายหัวข้อ การเข้าถึงคนสองช่วงวัยผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย: วิทยุจะสามารถทำได้ ได้อย่างไร (Accessing the Two-generations on Social Media: How Does Radio Do It)

Ms. Joan Warner ประธานของ Commercial Radio Australia (CRA) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยุและโซเชียลมีเดียในประเทศออสเตรเลีย การที่วิทยุจะสามารถใช้โซเชียลมีเดียในการเข้าถึงผู้ฟังได้จำเป็นต้องมีเนื้อหาที่น่าสนใจเพื่อให้ผู้คนพูดถึงเนื้อหานั้น อาทิ สถานีวิทยุออสเตรเลียได้เชิญศิลปินคนดังมาร่วมรายการและพวกเขาก็ใช้ Twitter ของสถานีในห้อง Green room ซึ่งเป็นห้องที่ผู้ฟังสามารถตอบโต้กับแขกรับเชิญโดยตรงผ่าน Twitter ทั้งนี้ โซเชียลมีเดียสามารถเข้าถึงผู้ฟังได้ตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้ผู้ฟังไม่ต้องรอฟังข่าวหรือรายการวิทยุในวันรุ่งขึ้น และผู้ฟังสามารถเข้าถึงโซเชียลมีเดียในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Snapchat, Facebook และ Instagram ดังนั้นสถานีวิทยุสามารถสร้างผู้ติดตามที่ไม่ใช่เฉพาะผู้ฟังของสถานีเท่านั้น แต่อาจจะเป็นคนที่ชอบในเนื้อหาที่สถานีนำเสนอผ่านโซเชียลมีเดีย

Ms. Joan Warner กล่าวว่า วิทยุเป็นสื่อที่เข้าถึงภูมิภาคท้องถิ่นและให้โอกาสภาคธุรกิจในการนำเสนอตัวเองกับชุมชน โดยได้ยกตัวอย่างรายการทอล์คโชว์ในออสเตรเลียซึ่งเป็นที่สนใจของธุรกิจโฆษณาจำนวนมากเนื่องจากมีจำนวนผู้ฟังสูง อีกทั้งวิทยุยังสะท้อนถึงเหล่าคนดังในโลกออนไลน์ เช่น รายการ Youtube Hits ที่นำเสนอสิ่งที่วัยรุ่นกำลังสนใจและเหล่าศิลปินที่โด่งดังใน Youtube ทั้งนี้ วิทยุออสเตรเลียพยายามที่จะดึงดูดผู้ฟังวัยรุ่นเอาไว้เช่นเดียวกับหลายประเทศทั่วโลก ร้อยละ 84 ของผู้ฟังวิทยุในออสเตรเลียมีอายุระหว่าง 10 ถึง 24 ปี ซึ่งมากกว่าปีก่อนๆ จำนวนผู้ฟังที่มากขึ้นเกิดจากการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ เข้าใจว่าผู้ฟังกลุ่มนั้นต้องการอะไรและตอบโต้กับพวกเขาผ่านโซเชียลมีเดีย สิ่งที่ค้นพบก็คือโซเชียลมีเดียเป็นตัวเลือกของวิทยุในการเพิ่มช่องทางติดต่อสื่อสารกับผู้ฟัง ผู้ฟังต้องการเห็นรูปภาพรายการสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในสถานีวิทยุ และต้องการที่จะวิจารณ์ผลงานเพลงที่เปิดโดยสถานีวิทยุ ดังนั้นการที่จะเพิ่มจำนวนผู้ฟังหรือเรตติ้งให้กับคลื่นวิทยุ จำเป็นต้องสร้างเนื้อหาที่น่าติดตามและมีเอกลักษณ์เผยแพร่ลงในโซเชียลมีเดีย

Mr. Jim Gould หัวหน้าวิทยุคลื่น Radio 3 ของสถานีวิทยุ-โทรทัศน์ฮ่องกง ได้บรรยายในหัวข้อความสัมพันธ์ระหว่างวิทยุกับผู้ฟัง เขากล่าวว่าสถานีวิทยุและโทรทัศน์ฮ่องกงพยายามที่จะปรากฏตัวต่อผู้ฟังในวงกว้าง ซึ่งหมายถึงช่วงอายุที่กว้างด้วย ผู้ดำเนินรายการที่อายุน้อยที่สุดของสถานีคือคุณหวดอายุ 91 ปี ส่วนผู้ดำเนินรายการที่เด็กที่สุด ณ ปัจจุบันนี้ คือเด็กหนุ่มอายุ 21 ปี เขาให้ความเห็นว่า สถานีวิทยุควรคำนึงช่องว่างระหว่างวัยของกลุ่มผู้ฟังด้วยว่าผู้ฟังอาจจะไม่สามารถเข้าถึงโซเชียลมีเดียได้ด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ ดังนั้นสถานีวิทยุจึงต้องอำนวยความสะดวกให้กับผู้ฟังหลาย ๆ กลุ่ม เช่น การนำเสนอรายการเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว รายการในช่วงเช้าจะเป็นที่นิยมเพราะผู้ฟังสามารถโทรศัพท์เข้ามาพูดคุยได้ ในเทศกาลพิเศษทางสถานีจะเชิญผู้ฟังมาร่วมรายการที่ห้องส่งและจัดเป็นรายการสด ผู้ดำเนินรายการมีวิธีการนำเสนอข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียของพวกเขาต่างกันไป บางคนถ่ายรูปและอัปโหลดลงบนเฟซบุ๊ก ขณะที่บางคนนำเสนอข่าวสารสถานการณ์ปัจจุบันและเปิดโอกาสให้คนอื่นแสดงความคิดเห็นด้วย ประโยชน์ของโซเชียลมีเดียคือสามารถตรวจได้ว่ามีผู้ชมทั้งหมดกี่ครั้ง ดังนั้นสถานีวิทยุและโทรทัศน์ฮ่องกงจึงพยายามใช้โซเชียลมีเดียให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

10. การบรรยายหัวข้อ วิทยุกระจายเสียงเพื่อคนรุ่นต่อไป (Radio for the Next Generation)

Ms. Joan Warner จาก Commercial Radio Australia (CRA) ประเทศออสเตรเลีย กล่าวว่า แท้ที่จริงแล้วโซเชียลมีเดียเป็นคู่แข่งกับวิทยุ แต่เราก็สามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสและใช้ประโยชน์จากโซเชียลมีเดียได้ อย่างไรก็ตามผู้คนก็ยังชอบฟังวิทยุมากกว่าสื่ออื่นๆ อันจะเห็นได้จากประชากรในออสเตรเลียมีความสุขและผ่อนคลายมากขึ้นเมื่อได้ฟังวิทยุ

Ms. Sakiah Halim จาก MediaCorp ประเทศสิงคโปร์กล่าวว่า วิทยุไม่ควรที่จะแยกตัวอยู่อย่างโดดเดี่ยว ประเด็นคือวิทยุกับโซเซียลมีเดียจะทำงานร่วมกันให้ดีที่สุดได้อย่างไร Ms. Sakiah ได้ยกตัวอย่างรายการของ MediaCorp ซึ่งเป็นการรวมตัวกันระหว่างโทรทัศน์ วิทยุ และโซเซียลมีเดีย เป็นการจัดรายการวิทยุโดยเชิญผู้ฟังมาร่วมรายการ และมีกล้องจับภาพเผยแพร่ทางโซเซียลมีเดีย เช่น อินเทอร์เน็ตด้วย ทำให้วิทยุสามารถเชื่อมโยงกับผู้ฟังได้ ผู้ฟังจะมีความใกล้ชิดกับรายการมากขึ้น เนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งเน้นความสนุกสนานและบันเทิง รายการนี้มีชื่อว่า Rad TV ซึ่งเกิดจากการผสมคำว่า Radio กับ Television เข้าด้วยกัน เป้าหมายคือกลุ่มวัยรุ่น การจัดรายการประเภทนี้เป็นงานที่ลำบากเนื่องจากวัยรุ่นเปลี่ยนความสนใจเร็ว โดยหลักๆ แล้วจะเชิญศิลปินมาสัมภาษณ์ในรายการพร้อมแพร่ภาพถ่ายทอดทางโซเซียลมีเดีย เพื่อให้ผู้ฟังได้เห็นภาพเช่นเดียวกับในโทรทัศน์ ในมุมมองของโซเซียลมีเดียมีการสร้างคลิปวิดีโอตลกเพื่อล้อเลียนนักจัดรายการและผู้ฟัง รายการนี้เป็นรายการภาษามาเลย์ จุดประสงค์คือการเชิญชวนและดึงดูดให้คนที่เล่นโซเซียลมีเดียมาเป็นส่วนหนึ่งของวิทยุ นอกจากนี้ยังมีแบบสำรวจความชอบของผู้ฟังด้วยว่าชอบคลิปวิดีโอเหล่านั้นหรือไม่

Mr. Kabul Budiono ผู้อำนวยการฝ่ายจัดและผลิตรายการของสถานีวิทยุ RRI จากอินโดนีเซียกล่าวว่า ร้อยละ 55 ของประชากรอินโดนีเซียเป็นคนหนุ่มสาว ปัจจุบันความนิยมรับฟังวิทยุในอินโดนีเซียกำลังถดถอย ประชากรอินโดนีเซียเพียงร้อยละ 40 เท่านั้นที่ฟังวิทยุ แต่อินเตอร์เน็ตนั้นเติบโตขึ้นเรื่อยๆ จากผลการสำรวจพบว่าเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปีใช้สมาร์โฟนมากที่สุด RRI จึงหามาตรการที่จะเพิ่มจำนวนผู้ฟังวัยรุ่นด้วยการสร้างรายการสำหรับวัยรุ่นหลายรายการ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ และได้พยายามรวมโทรทัศน์ วิทยุ และโซเซียลมีเดียเข้าด้วยกัน รวมถึงการจัดรายการที่สร้างสรรค์โดยวัยรุ่นเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ มีการสัมภาษณ์ศิลปินและเชิญชวนให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นผ่านทางหลายช่องทาง เช่น อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์

Mr. Parameswaran Ponnudurai รองประธานฝ่ายรายการของ Radio FreeAsia ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงกำไรของสหรัฐอเมริกาและส่งกระจายเสียงไปยังประเทศที่ให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนน้อย เขากล่าวว่าวิทยุคลื่นสั้นยังคงเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญ เพราะถ้าอินเทอร์เน็ตถูกปิดกั้น แต่ประชาชนก็ยังจะสามารถรับฟังวิทยุคลื่นสั้นได้ อย่างไรก็ตามคนรุ่นใหม่นิยมอินเทอร์เน็ต ดังนั้นในอนาคตจะต้องเชื่อมโยงวิทยุคลื่นสั้นกับอินเทอร์เน็ตเข้าด้วยกัน เพื่อคนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงข่าวสารได้โดยไม่ถูกปิดกั้น

Mr. Neil Curry ผู้อำนวยการองค์กร Beyond Broadcasting จากสหราชอาณาจักรกล่าวว่า วิทยุให้ประโยชน์ในการเล่าเรื่อง สื่อออนไลน์เป็นคู่แข่งของวิทยุ ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดรายการวิทยุจะต้องมีคุณภาพดี เขาเน้นถึงความสำคัญของการนำการวิจัยมาใช้ในการบริหารงานวิทยุและการวางแผนงานในองค์กร รวมถึงการหาแนวทางนำโซเซียลมีเดียมาใช้ในการงานวิทยุกระจายเสียง

ความเห็น/ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ ทำให้ได้เห็นแนวคิดที่น่าสนใจสามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรสื่อวิทยุของ กปส. ได้แก่

1. การกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ในบุคลากรขององค์กรสื่อ เพื่อการผลิตผลงานที่มีคุณภาพและเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้ฟัง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ในระหว่างการสัมมนาภายในองค์กร โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้มาฝึกสอน
2. การเรียนรู้และสร้างความเข้าใจในคุณลักษณะของบุคลากรแต่ละด้านในองค์กรสื่อ เพื่อให้ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการบริหารงานบุคคล

3. การนำเสนอข้อมูลข่าวสารในรูปแบบอื่น อาทิ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของรัฐ หรือการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยผ่านละครวิทยุ และมีการใช้ดนตรีในละครเพื่อการเชื่อมโยง
4. การทำให้วิทยุเป็นมัลติมีเดีย โดยใช้สื่ออื่น รวมถึงโซเชียลมีเดีย อินเทอร์เน็ตมาผสมผสานกับวิทยุเพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้ฟังได้จำนวนมาก และให้ผู้ฟังมีความใกล้ชิดกับรายการมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ฟังที่เป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่
5. การนำการวิจัยมาใช้เพื่อจะได้ทราบความสนใจของผู้ฟัง ทำให้สามารถนำเสนอรูปแบบรายการ หรือเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจ สำหรับการวิจัยนี้จะใช้หน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญในการทำวิจัยมาดำเนินการ
6. การใช้วิทยุเป็นเครื่องมือในการสงวนรักษาภาษาและวัฒนธรรมของไทย โดยส่งเสริมให้มีการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องในการจัดรายการเพื่อเป็นต้นแบบให้แก่ผู้ฟัง มีการจัดแสดงดนตรีทั้งในและนอกสถานที่ หรือตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของประเทศ
7. การใช้วิทยุให้เป็นประโยชน์ในการเตือนภัยพิบัติ หรือภัยฉุกเฉินต่างๆ โดยร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง อาทิ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
8. การให้ความสำคัญกับคนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส โดยส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการ หรือมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับกลุ่มบุคคลเหล่านั้นให้มากขึ้น
9. การจัดประกวดร้องเพลงร่วมกันระหว่าง สวท. สทท. และ สนข. โดยมีการถ่ายทอดสดผ่านคลื่นวิทยุโทรทัศน์และโทรทัศน์ออนไลน์ เพื่อดึงดูดความสนใจและส่งเสริมให้ผู้ชมผู้ฟังมีความใกล้ชิดกับสื่อมากขึ้น
10. การร่วมมือกับวิทยุชุมชนเพื่อถ่ายทอดรายการที่เป็นประโยชน์จากสถานีวิทยุหลัก และช่วยเหลือวิทยุชุมชนในการฝึกอบรมการเป็นผู้ประกาศ การสัมภาษณ์ การอัดเสียง การติดต่อ การจัดการเนื้อหาในรายการ การนำเสนอเรื่องราวของท้องถิ่น
11. การร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศเพื่อจัดรายการวิทยุในโอกาสวันสำคัญระดับนานาชาติ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร

ทั้งนี้ การประชุม RadioAsia เป็นการประชุมที่ให้ความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานสำหรับวิทยุกระจายเสียง จึงเห็นควรส่งเสริมให้บุคลากรสื่อวิทยุได้เข้าร่วมการประชุมนี้เป็นประจำทุกปี เพื่อพัฒนาแนวคิดในการทำงานให้เข้ากับยุคปัจจุบัน และตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต นอกจากนี้ยังได้ทำความรู้จักสร้างเครือข่ายพันธมิตรกับบุคลากรในองค์กรวิทยุจากประเทศต่าง ๆ เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความร่วมมือในอนาคตต่อไปด้วย อย่างไรก็ตามการประชุมนี้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร จึงควรส่งเสริมให้บุคลากรที่จะไปร่วมการประชุมมีความสนใจเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย เพื่อให้สามารถรับข้อมูลจากการประชุมได้อย่างเต็มที่

เรียบเรียงโดย

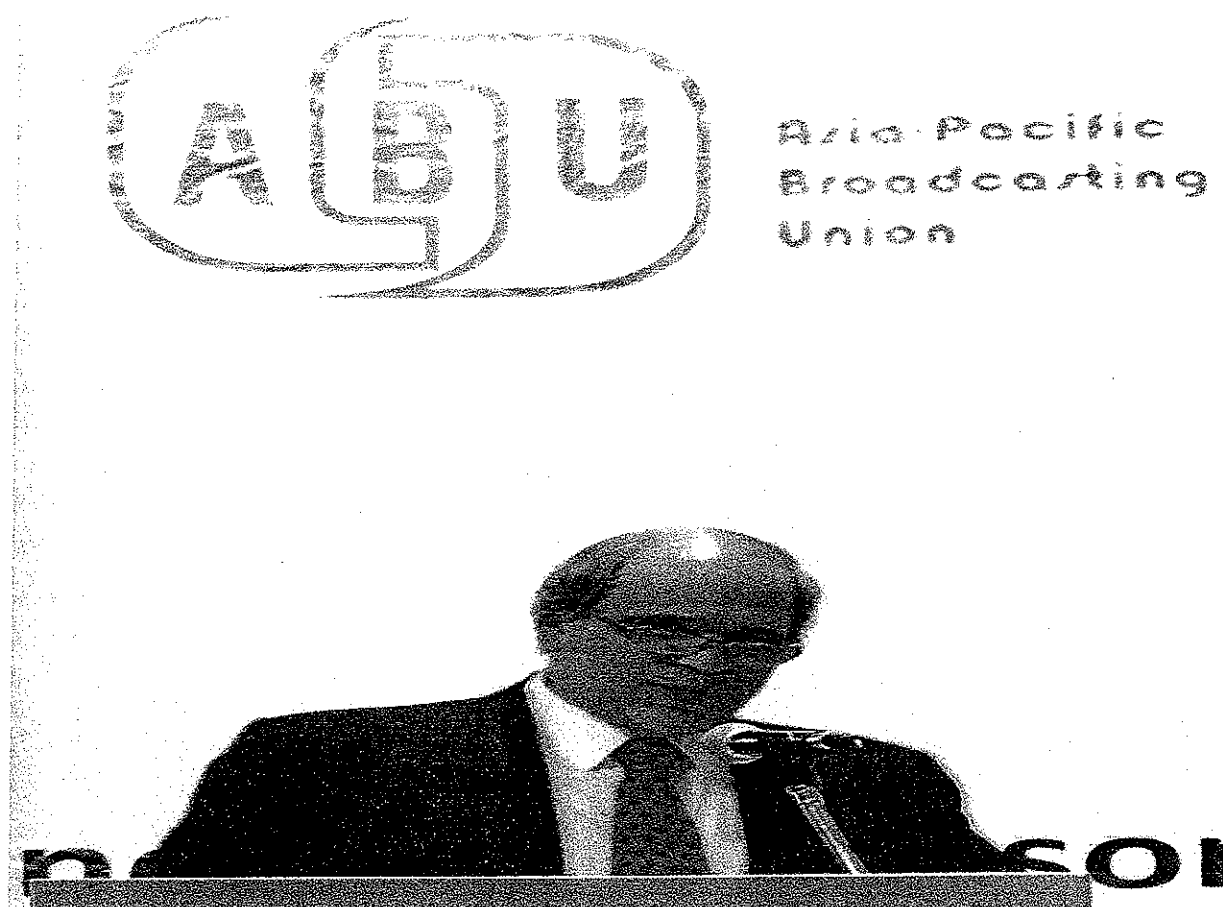
นางสุกานดา โตชะสุข

นางภรพรรณ เอี่ยมวุฒิ

การประชุม RADIO ASIA 2015

Mr. U Ye Htut รัฐมนตรีว่าการกระทรวงข่าวสาร การกระจายเสียงและแพร่ภาพของเมียนมา ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการประชุม RadioAsia 2015 ณ โรงแรม Sule Shangrila นครย่างกุ้ง

Mr. Javad Mootaghi ผู้อำนวยการ ABU

นางสุกานดา โตชะสุข และนางภรพรรณ เอี่ยมวุฒิ ผู้แทน กปส.

Conference Organiser

Radio Asia
2015

The Creative Power of Radio

28-30 May 2015
Yangon, Myanmar

Hosted by

Principal Sponsors

Major Sponsors

Supporting Sponsor & Online Media Partner

Co-Sponsors

การแสดงคอนเสิร์ตในพิธีเปิดการประชุม

ing Sponsor & Media Partner

นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ วิทยากรจาก กสทช.

iser

Radio Asia

2015

The Creative Power of Radio

28-30 May 2015
Yangon, Myanmar

ors

Major Sponsors

Supporting Sponsor &
Online Media Partner

